

שימוש של דירה באופן קבוע, יש להגביה את הנסרים קודם חג הסוכות [כדלעיל אות ג], אמנם אם כוונתו לחזור ולהשתמש בנסרים אלו לאחר הסוכות שימוש של דירה באופן קבוע, לא ניתן להכשיר את הנסרים לסוכה, ואף אם יגביה הסכך ויחזיר ויניחו לשם צל, כיון שעומד גם לשם צל וגם לשם דירה של כל השנה [וכמבואר לעיל אות ג מדברי שו"ע הרב]. אך מסתבר שבדרך כלל אין שימוש בפרגולה נחשב שימוש של דירה, כיון שאין ישנים שם, ואין זה נחשב דירה של כל השנה, ואין צריך להגביה כלל את הנסרים, רק דינו כסוכה ישנה, שצריך לחדש בה דבר [כדלעיל אות ב].

דברי חזו"ן

ב.

ו. אך יש לדון בכשרות סכך זה של פרגולה משום "גזירת תקרה" וכפי שמצינו בסוכה (דף יד ע"א) ובשולחן ערוך (סי' תרכט סעיף יח) דאין מסככים בנסר שהוא רחב ד' טפחים משום גזירת תקרה, דאם נכשיר סוכה אשר הסכך שבה עשוי מנסרים רחבים ארבעה טפחים, יבואו אף להכשיר את תקרת הבית שעשאוה ^{מנסרים} [בזמנם שהבתים היו עשויים מעץ], וזה בודאי פסול ד"סוכה" אמר רחמנא ולא בית של כל ימות השנה, אך אם הנסר הוא פחות מרוחב ד' טפחים אין בזה גזירת תקרה ומותר לסכך בהן, כי הנסר שהוא פחות מארבעה טפחים אינו דומה לתקרה.

ובהגהות מימוניות על הרמב"ם (הלכות סוכה פ"ה) כתב, דאם סיכך בנסרים אפילו פחות משלושה פסולה דהוי כבית ממש הואיל ובזמן הזה כולם מסככין בתיהם בנסרים שאין בהם שלשה טפחים, [והובאו

וכדי להכשיר סוכה שדר בה כל השנה, צריך להגביה את הסכך לשם צל, וכמבואר בשו"ע (סי' תרלו) ובמ"ב (סק"ח). ויש מחמירים להגביה כל נסר ונסר בפני עצמו וכמבואר בשו"ע (שם סעיף ב), וכן במ"ב (שם ס"ק יח), ויש אומרים שצריך להגביה את כל הנסרים יחד, ולא מועיל להגביה קצת קצת. ואם מתכוון להשתמש בסיכוך זה שמניח לשם צל גם במשך השנה הבאה, כתב שו"ע הרב (סי' תרכו סעיף א) שלא מועילה הגבהתו לשם צל, דכיון הסכך עשוי גם לדירה דהיינו לדור בה בקביעות, ואינה עשויה לצל בלבד, אין זו סוכה אלא בית, עי"ש.

ד. נמצא שיש שני אופנים בסוכה העומדת משנה שעברה, האופן הראשון הוא בסוכה שאין משתמשים בה שימוש קבע של דירה, והיא מוגדרת כ"סוכה ישנה" ומספיק לחדש בה דבר לשם צל ואין צריך להגביה את הסכך כולו. והאופן השני הוא סוכה שמשתמש בה כל השנה שימושי דירה, והיא מוגדרת כ"סוכה העשויה לדירה" ויש בה חסרון שנחשבת כמו בית והתורה מיעטה ממילת "סוכה" דצריך סוכה ולא ביתו של כל השנה, ולהכשרת סוכה זו צריך להגביה את הסכך לשם צל. וחידש השו"ע הרב, דאם מתכוין להמשיך להשתמש בסוכה זו לאחר חג הסוכות לשימושי דירה, לא מועילה ההגבה לשם סוכה, דאין הגבהה זו לשם צל לבד, אלא לשם דירה.

ה. ולפי זה יש לומר שבפרגולה שיש בה נסרים להצללה, יש חילוק בין אם משתמשים בנסרי הצללה כל השנה שימוש של דירה או לא, דאם השימוש שם הוא לא שימוש של דירה, אז מספיק לחדש בה דבר [כדלעיל אות ב], אבל אם משתמשים שם

דבריו בדרכי משה (סי' תרכט סק"ט) ובמגן אברהם (שם סק"ב).

נמצא בדברי הגהות מימוניות דיש איסור לסכך בנסרים שלושה מעיקר הדין משום גזירת תקרה, משום שבזמן הזה מסככים בתייהם בנסרים שאין בהם שלשה טפחים.

אכן כתב הסמ"ק ומובא בטור ושו"ע הנ"ל, דהמנהג דאין מסככים בנסרים כלל, וביאר הסמ"ק הטעם בזה, דצריך לעשות הסכך עראי שיוכלו הגשמים לרדת בסוכה ואם נעשה בצורה שאין הגשמים יכולים לרדת הסוכה פסולה, וכמו שכתבו התוספות (שם ב ע"א), וע"כ נהגו העולם לכסות הסוכה בערבה או בגמי או בכיוצא בהן, ולא בנסרים כלל ואפילו פחותים מארבעה טפחים שאין בהם משום גזירת תקרה, שמא יבואו לטעות לסכך בהם בצורה של קביעות דאין הגשמים יורדים דרכם, עד כאן דברי הסמ"ק.

ומבואר בדברי הסמ"ק, דאף שמן הדין נסרים שאין בהם ארבעה מותר לסכך בהם, מ"מ נוהגים שלא לסכך בהם שמא יבוא לסכך בנסרים באופן שלא ירדו גשמים, שאז הסוכה פסולה, ולכן אף אם הנסרים פחותים מארבעה שאין בהם גזירת תקרה מ"מ נהגו שלא לסכך בהם.

ולפי"ד הסמ"ק יש לומר לגבי נסרים של פרגולה, דאין לסכך בהם כלל משום שהמנהג שלא לסכך בנסרים וכפי שכתב הסמ"ק. אולם המנהג בירושלים לסכך בנסרי "פִּלְפוֹנִים" וסברו שאין בזה את המנהג שהזכיר הסמ"ק שלא לסכך בנסרים כלל. ויש שביארו מנהג ירושלים, שסברו שכל דברי הסמ"ק שלא לסכך בנסרים היינו

בנסרים מטפח ומעלה, אבל בנסר פחות מטפח אין בכך חשש כלל ומותר לסכך בו. ולפי זה נסרי פרגולה שעשויים פחות מרוחב טפח אין חשש ומותר לסכך בו.

ג. חיבור נסרים במסמרים

גזירת תקרה

ז. בתשובות הרשב"א (ח"א סי' ריג) דן לגבי **סכך** העשוי מנסרים שרוחבן טפח, והם מחוברים במסמרים של ברזל, והם משולבים כשליבת הסולם, ובחג הסוכות מכסין אותן בהדס ובערבה, האם פוסלים את הסכך מחמת המסמרים, והביא הרשב"א שגדול אחד הורה להסיר את המסמרים מן הסכך, וביאר הרשב"א הטעם של אותו גדול, דכיון שהנסרים תקועים במסמרים, והם משולבים כשליבת הסולם, דנים את כל הנסרים כנסר אחד שרחב ארבעה, ויש בו משום "גזירת תקרה".

וכתב הרשב"א שם שיש שנחלקו על הגדול הנ"ל, וסבירא להו שאין בזה משום "גזירת תקרה", וכתב הרשב"א שהנח לאלו שנהגו היתר בדבר, כיון שנהגו שאע"פ שאינן נביאים, בני נביאים הם, אלו תוכן דברי הרשב"א.

ולפי דברי הרשב"א, בפרגולה שיש בה הרבה נסרים, אם הם מחוברים במסמרים, לשיטת הגדול אחד שהביא הרשב"א יש בזה משום "גזירת תקרה", אך אם אין זה מחובר במסמרים אלא תחוב בחריצים במסגרת, יש לדון דלא שייך בזה גזירת תקרה.

ועוד יש לדון, שיש חילוק מתי מחברים את הנסרים לפרגולה, דאם מחברים